

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 2/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om placeringsfonder samt vissa lagar i samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 4 november 2003 en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om placeringsfonder samt vissa lagar i samband med den (RP 110/2003 rd) till ekonomisk utskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande (GrUU 16/2003 rd) i ärendet. Utlåtandet ingår som bilaga till betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Tuija Vuorinen, finansministeriet
- byråchef Tarja Ikonen, Finansinspektionen
- överinspektör Tarja Kivilaakso, Skattestyrelsen
- specialforskare Arttu Juuti, Konkurrensverket
- ekonomisk expert Pertti Pylkkönen, Finlands Bank
- direktör Erkki Kontkanen, Bankföreningen i Finland
- styrelseledamot Jari Sundström, Finlands Fondförening rf, verkställande direktör för Nordea Fondbolag Finland Ab.

Dessutom har utskottet fått skriftligt utlåtande från Aktiespararnas Centralförbund.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om placeringsfonder ska ändras på det sätt som fondföretagsdirektivet förutsätter. Ändringarna gäller villkoren för fondbolagens verksamhetstillstånd och verksamhetsområdet för dessa bolag. Det föreslås att verksamhetsområdet ska utvidgas så att det även omfattar verksamhet som i dagens läge är tillåten för värdepappersföretag.

Lagen innehåller också bestämmelser om fondbolagens soliditet och om anlitande av utomstående tjänster. Kraven i fråga om kapital ändras i linje med fondföretagsdirektivet. Till-

lägg görs av bestämmelser om fondbolagens soliditet och riskkontroll.

Fondbolag som tillhandahåller investerings-tjänster måste ansluta sig till den ersättningsfond som avses i lagen om värdepappersföretag.

Lagen får nu bestämmelser om fondbolagens verksamhet utomlands och utländska fondbolags verksamhet i Finland. Placeringsfonderna får utvidgade möjligheter till investeringsverksamhet i enlighet med direktivet. Fonderna kan placera tillgångar både i värdepapper och, i större utsträckning än tidigare, i standardiserade och

icke-standardiserade derivatinstrument, andelar i andra placeringsfonder och fondföretag, inlåning i kreditinstitut och i penningmarknadsinstrument.

Syftet med de föreslagna ändringarna är att placerarna ska ha tillgång till mer och bättre information om placeringsfonder. Ett fondbolag

ska offentliggöra ett förenklat fondprospekt för varje placeringsfond som det förvaltar. Dessa prospekt ska hållas aktuella.

Dessutom föreslås ändringar som ska främja den finländska fondverksamhetens effektivitet och konkurrenskraft.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Ekonomiutskottet föreslår att lagförslagen godkänns med de ändringar som utskottet gjort.

Placeringsfonderna är en relativt ny investeringsform i Finland. Den första lagen om placeringsfonder kom 1987. I synnerhet efter mitten av 1990-talet har fondsparandets popularitet ökat kraftigt i vårt land. I slutet av 1995 uppgick fondkapitalet i placeringsfonder som var registrerade i Finland till cirka 874 miljoner euro, medan det i slutet av 2003 var nästan 22 100 miljoner euro. Vid utgången av 2003 var kapitalfördelningen mellan de olika typerna av placeringsfonder följande: 35 % fanns i korträntefonder, 33 % i aktiefonder, 15 % i långräntefonder, 13 % i blandfonder och 4 % i hedgefonder.

Syftet med de föreslagna ändringarna är att förbättra den finländska fondverksamhetens internationella konkurrenskraft. Fondbolagens verksamhetsområde utvidgas så att de utöver fondverksamhet och verksamhet som väsentligen hör till denna får tillhandahålla förmögenhetsförvaltning enligt lagen om värdepappersföretag, investerings- och finansieringsrådgivning som gäller investeringsobjekt samt förvarings- och förvaltningstjänster för andelar i placeringsfonder och fondföretag. Utvidgningen av fondbolagens verksamhetsområde förväntas ge placerarna fler valmöjligheter, öka konkurrensen när det gäller att tillhandahålla investerings-tjänster och sänka kostnaderna.

Det förenklade fondprospektet ger placerarna bättre information om målen, riskerna och kostnaderna när det gäller placeringsverksamhet. Placerarna kan därmed bättre överväga sina placeringsbeslut. Närmare bestämmelser om inne-

hållet i fondprospekt och förenklade fondprospekt samt om sättet att framställa informationen utfärdas genom förordning.

Bestämmelser om värdeandelssystem och den tillhörande förvaltarregistreringen finns i lagen om värdeandelskonton. Den lagen gäller de värdeandelskonton som hör till värdeandelssystemet, rättsverkningarna av anteckningar på dem och skadeståndsansvar för den som ansvarar för kontona. Det är också möjligt att överföra fondandelar till värdeandelssystemet, men eftersom kostnaderna anses vara höga har hittills endast ett finländskt fondbolag valt att utnyttja denna möjlighet. Alla andra fondbolag har fortfarande egna fondandelsregister.

I ett värdeandelssystem kan en utländsk fysisk eller juridisk persons fondandelar förvaltarregistreras. I de andelsregister som fondbolagen upprätthåller är en sådan förvaltarregistrering inte möjlig.

Den nya regleringen innebär att konkurrensen om fondverksamheten kommer att skärpas. Detta beror på att principen om en enda auktorisation ger stater i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet möjlighet att i Finland marknadsföra många sådana fondtyper som hittills varit fonder som de finländska fondbolagen förvaltat som nationella s.k. specialplaceringsfonder. Förvaltarregistrering är tillåten i bl.a. Sverige och vissa andra EU-länder.

Ekonomiutskottet anser det vara viktigt att de finländska fondbolagen har rättsligt sett samma möjligheter att klara sig i konkurrensen på den internationella investeringsmarknaden och att fondsparandet i Finland är tryggt även när verksamheten kännetecknas av gränsöverskridande

ägarkedjor avseende fondandelarna. Ekonomiutskottet föreslår därför ett uttalande enligt vilket regeringen ska ta fram reglering som på ett för alla parter tillförlitligt sätt löser de rättsliga frågorna när värdepapper förvaras för någon annans räkning utanför värdeandelssystemet (*Utskottets förslag till uttalande*).

Detaljmotivering

1. Lag om ändring av lagen om placeringsfonder

28 §. Utskottet har lagt till ett nytt 3 mom. om Finansinspektionens rätt att meddela föreskrifter om rapporteringen av uppgifter som gäller placeringsfonders tillgångar, antalet andelsägare och placeringen av placeringsfonders tillgångar. Bestämmelsen förtydligar den rättsliga grunden för Finansinspektionens löpande tillsyn.

117 och 125 §. Paragraferna innehåller bestämmelser om de villkor på grundval av vilka Finansinspektionen kan återkalla ett fondbolags eller ett förvaringsinstituts verksamhetstillstånd.

Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att återkallande av ett verksamhetstillstånd inte kan komma i fråga på grund av den förvaltningsrättsliga proportionalitetsprincipen, om inte sökanden i sin ansökan har lämnat väsentligt vilseledande uppgifter om viktiga faktorer med tanke på bestämmelsen. Bestämmelsen bör därför lämpligen kompletteras med en skrivning om detta, menar grundlagsutskottet.

Ekonomiutskottet har kompletterat 1 mom. 6 punkten i båda paragraferna i enlighet med grundlagsutskottets ståndpunkt.

Övergångsbestämmelser. Utskottet har lagt till övergångsbestämmelser till lagen. Enligt dessa ska de nu gällande bestämmelserna om fondprospekt och förenklat fondprospekt tillämpas fram till utgången av september 2004. På detta

sätt ges Finansinspektionen rimligt med tid för att fastställa stadgar som stämmer överens med den nya lagen, och fondbolagen hinner utarbeta prospekt som motsvarar dessa.

2. Lag om utländska fondbolags verksamhet i Finland

8 §. Finansinspektionen kan återkalla verksamhetstillståndet för ett utländskt fondbolags filial i Finland på de villkor som nämns i paragrafen.

Ekonomiutskottet har med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande kompletterat 1 mom. 5 punkten på motsvarande sätt som 117 och 125 § i lagförslag 1.

3. Lag om ändring av lagen om värdepappersföretag

Ingressen och 42 §. Riksdagen har på grundval av regeringens proposition RP 114/2003 rd godkänt lagen om ändring av lagen om värdepappersföretag (EkUB 5/2003 rd). Då ändrades bl.a. lagens 42 § 1 mom. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2004.

I den föreliggande propositionen föreslås det att samma moment i samma paragraf ändras, och därför har utskottet strukit det ändringsförslaget och hänvisningarna till det momentet i ingressen.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår ekonomiutskottet

att lagförslag 4—9 godkänns utan ändringar,

att lagförslag 1—3 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om placeringsfonder

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 29 januari 1999 om placeringsfonder (48/1999) 7 § 1 mom., 12—15 §, 17 §, 41 § 2 mom. 1 och 5 punkten, 69 § 3 mom., 81 § 5 mom. och 117 § 4 och 5 mom.,

ändras inledande stycket i 1 § 2 mom., 2 § 1 och 8—11 punkten, 5 och 6 §, 8 § 1 mom., 9 § 1 mom., 10 och 16 §, 26 § 2 och 3 mom., 27 och 29 §, 34 § 2 mom., 38 § 1 mom., 41 § 1 mom. 11 punkten, 43 § 2 och 3 mom., 48 § 3 mom., 50 § 2 mom., 51 §, 53 § 2 mom., 66 § 1 mom., inledande stycket och 1 punkten i 69 § 1 mom., 69 § 2 mom., 71—74 §, inledande stycket i 75 § 1 mom., 76—78 §, 79 § 2 mom., 80 §, 81 § 1—3 och 6 mom., 82 och 84 §, 88 § 1 mom., 92 § 2—4 mom., 93 §, 94 § 2 mom., 96 § 3 mom., 97 §, 99 § 1 mom. 4 punkten, 103 § 2 mom. 1 punkten, 107 § 1 mom., 108 § 1 mom. 1 punkten, 109 § 3 mom., 113 § 1 mom. 1 punkten, 114 § 3 mom., 116 §, 117 § 1—3 mom., 121 och 123—125 §, rubriken för 20 kap, 127 § 3 mom., 129 §, inledande stycket och 3 punkten i 130 § 1 mom., 130 § 2 mom., 131 § 1 mom., 132 och 134 §, inledande stycket i 145 § 1 mom., inledande stycket och 2 punkten i 146 § samt 150 § 2 mom.,

av dessa lagrum 53 § 2 mom. och 81 § 1 och 6 mom. sådana de lyder i lag 1522/2001, samt

fogas till 1 § ett nytt 3 mom., till 2 § nya 12—15 punkter, till lagen nya 5 a—5 e och 9 a—9 d §, till 24 § ett nytt 3 mom., till 26 § ett nytt 4 mom., till lagen nya 26 a och 26 b § och ett nytt 4 a kap., *till* 28 § *ett nytt 3 mom.*, till 41 § nya 4 och 5 mom., till 45 § ett nytt 3 mom., till 47 § ett nytt 3 mom., varvid gällande 3 mom. blir 4 mom., till lagen nya 71 a, 73 a, 80 a, 117 a och 126 a—126 d § samt till 144 § ett nytt 4 mom., som följer:

1, 2, 5, 5 a—5 e, 6, 8, 9, 9 a—9 d, 10, 16, 24, 26,
26 a, 26 b och 27 §

(Som i RP)

28 §

— — — — —
Finansinspektionen meddelar närmare föreskrifter om anmälan av de i 27 § avsedda uppgifterna om placeringsfonders kapital och antalet andelsägare och de i 1 och 2 mom. avsedda uppgifterna om placering av placeringsfonders tillgångar. (Nytt)

29 §

(Som i RP)

4 a kap.

Fondbolags soliditet och riskkontroll

30 a—30 c, 34, 38, 41, 43, 45, 47, 48, 50, 51, 53,
66, 69, 71, 71 a, 72, 73, 73 a, 74—80, 80 a, 81,
82, 84, 88, 92—94, 96, 97, 99, 103, 107—109,
113, 114 och 116 §

(Som i RP)

117 §

Finansinspektionen kan återkalla ett fondbolags verksamhetstillstånd, om

(1—5 punkten som i RP)

6) i ansökan om verksamhetstillstånd har lämnats *väsentligt* vilseledande uppgifter om omständigheter som är betydelsefulla med tanke på regleringen och tillsynen.

(2 och 3 mom. som i RP)

117 a, 121, 123 och 124 § (Som i RP)	20 kap.
125 § Finansinspektionen kan återkalla ett förvaringsinstituts verksamhetstillstånd, om (1—5 punkten som i RP) 6) i ansökan om verksamhetstillstånd har lämnats <i>väsentligt</i> vilseledande uppgifter <i>om omständigheter som är betydelsefulla med tanke på regleringen och tillsynen</i> . (2—4 mom. som i RP)	Fondbolags verksamhet utanför Finland och fondföretags verksamhet i Finland 126 a—126 d, 127, 129—132, 134, 144—146 och 150 § (Som i RP) (1—9 mom. som i RP) <i>Lagens 26 b § 5 mom., skyldigheten enligt 29 § att i fondprospektet uppgge målsättningen för ägarutövandet samt lagens 92, 93 och 97 § tillämpas emellertid först från den 1 oktober 2004. Fram till dess tillämpas de bestämmelser om fondprospekt och förenklade fondprospekt som gäller när denna lag träder i kraft. Fondbolagen får offentliggöra fondprospekt och förenklade fondprospekt i enlighet med denna lag före den 1 oktober 2004. (Nytt)</i> (11 mom. som 10 mom. i RP)

2.

Lag

om utländska fondbolags verksamhet i Finland

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap. Allmänna bestämmelser 1—3 § (Som i RP)	3 kap. Etableringsrätt från en stat som inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet 7 § (Som i RP)
2 kap. Etableringsrätt för företag inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet 4—6 § (Som i RP)	8 § <i>Återkallelse av verksamhetstillstånd eller begränsning av verksamheten</i> Finansinspektionen kan återkalla en filials verksamhetstillstånd om (1—4 punkten som i RP)

5) i ansökan om verksamhetstillstånd har lämnats *väsentligt* vilseledande uppgifter *om omständigheter som är betydelsefulla med tanke på regleringen och tillsynen.*
(2 och 3 mom. som i RP)

9—11 §
(Som i RP)

4 kap.

Övriga bestämmelser

12—18 §
(Som i RP)

3.

Lag

om ändring av lagen om värdepappersföretag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 26 juli 1996 om värdepappersföretag (579/1996) 1 § 3 mom., 3 § 1 mom. 5 punkten, 4 §, 32 § 3 mom., 35 § 2 mom., 37 §, 40 § 5 mom., (*utesl.*) och 44 § 3 mom.,
av dessa lagrum 3 § 1 mom. 5 punkten sådan den lyder i lag 1521/2001, samt 4 §, 32 § 3 mom., 35 § 2 mom., 37 §, 40 § 5 mom. (*utesl.*) och 44 § 3 mom. sådana de lyder i lag 518/1998, som följer:

1, 3, 4, 32, 35, 37 och 40 §
(Som i RP)

42 §
(*Utesl.*)

44 §
(Som i RP)

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen löser de rättsliga frågorna i anknytning till indirekt förvaring av värdepapper

utanför värdeandelssystemet så att parternas rättigheter och skyldigheter regleras på ett tillförlitligt sätt samt lägger fram förslag om detta för riksdagen.

Helsingfors den 27 februari 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Jari Leppä /cent
medl. Arto Bryggare /sd
Sari Essayah /kd
Merikukka Forsius /gröna
Klaus Hellberg /sd
Reijo Kallio /sd
Esko Kiviranta /cent (delvis)
Martti Korhonen /vänst

Miapetra Kumpula /sd
Seppo Lahtela /cent (delvis)
Jere Lahti /saml
Klaus Pentti /cent
Antti Rantakangas /cent (delvis)
Martin Saarikangas /saml
Sari Sarkomaa /saml
Juhani Sjöblom /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Eelis Roikonen.

EkUB 2/2004 rd — RP 110/2003 rd